

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան

1. Դպրոցի առաքելությունը
2. Դպրոցի անձնագիրը
3. Դպրոցի զարգացման ծրագրի ընդհանրական սխեման
4. Իրավիճակի վերլուծություն, ուժեղ և թույլ կողմերի բացահայտում, հիմնախնդիրների սահմանում
5. Դպրոցի զարգացման ուղղությունները, ակնկալվող արդյունքները
6. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները
7. Գործողությունները, կատարողները, ժամանակացույցը
8. Ծրագրի ֆինանսական ապահովումը
9. Դպրոցի զարգացման ծրագրի պլանավորման և իրականացման ռիսկերը և դրանց ազդեցության նվազեցմանն ուղղված գործողությունները
10. Դպրոցի զարգացման ծրագրի գնահատման չափանիշները, վերահսկողությունը

ՆԱԽԱԲԱՆ

Յուրաքնացուր որ ունի կրթության իրավունք:
(ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 38)

Կրթության բնագավառում պետական բաղաքականության հենքը ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը մասնագիտական պատշաճ պատրաստվածություն ունեցող և համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորումն է: Կրթությունը անձի, հասարակության և պետության շահերից ևնող ուսուցման և դաստիարակության գործընթաց է, որը նպատակառության է գիտելիքները պահպանելուն և սերունդներին փոխանցելուն: Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգը նպատակառության է հայ ժողովրդի հոգևոր և մտավոր ներուժի ամրապնդմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների պահպանմանն ու զարգացմանը: ՀՀ անկախության հոչակումից հետո սկսվել էն իրականացվել կրթության ոլորտի բարեփոխումներ, որոնք հնարավորություն են տվել լուծելու համակարգում առկա շատ խնդիրներ, կայունացնելու իրավիճակը և նախադրյայներ ստեղծելու զարգացման համար: ՀՀ Շիրակի մարզի «Արթիկի N4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ - ի զարգացման 2023-2028 թթ. ծրագիրի հիմքում բնկած և «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքը, Հանրակրթության պետական չափորոշիչը, ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի հրամանով հաստատված ՀՀ պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրի մշակման պահանջները և ձևաչափը՝ հաշվի առնելով մանկավարժական կոլեկտիվի ձևաբերումները, սովորողների, ծնողների մոտեցումները և դպրոցում առկա հիմնախինդիրները, ինչպես նաև Արթիկ քաղաքի առանձնահատկությունները: Ծրագիրը ուղղված է դպրոցի աստիճանական զարգացման իրականացման՝ նախանշելով զարգացման գերակայի ուղղություններն ու ռազմավարությունը, որոնք ուղղակիորեն բխում են դպրոցի գործունեությունից: Ծրագրի առանցքային գաղափարը դպրոցի զարգացման նոր ուղիներ գտնելն է, որը պետք է ծառայի սովորողի գիտելիքների, կարողությունների, հետությունների և արժեքների, սոցիալապես նշանակալից հատկությունների ներդաշնակ զարգացմանը: Դպրոցը նպատակ ունի սովորողի համար դառնալու այն տեղը, որտեղ նա իրեն լավ է զգում և հարմարավետ պայմաններ կան կենսագործունեության համար:

1. Դպրոցի առաքելությունը

Մեր օրերում կրթությունը, հատկապես մասնագիտական որակյալ կրթությունը և դաստիարակությունը, շարունակում է մնալ ՀՀ գերակայությունների շարքում՝ որպես անհատի և հասարակության անվտանգության և կայուն զարգացման ապահովման, հայ ինքնության պահպանման կարևոր երաշխիք: Դպրոցը պետության հիմքն է: Նրա առաքելությունն ավելի մեծ է, քան կարելի է պատկերացնել առաջին հայացքից: Դպրոցի պատասխանատվությունն է, կրթել անհատ, ով ներկայացնում է բնուանիք, սերունդ, քաղաք, երկիր, պետություն: Դպրոցը պետք է լինի հենման կետ, որը կշրջի երեխայի աշխարհը դեպի լույս, դեպի ինքնաբացահայտում:

- Դպրոցի առաքելությունը՝ ազատ, մարդասեր, ազգային արժանապատվությամբ, բազմակողմանի ներդաշնակ քաղաքացու ինքնազարգացմանը և ինքանորսերմանը նպատակառությամբ պայմանների ստեղծումն ու ապահովումն է:
- Կրթության բնագավառի գերխնյիրն է կրթության որակի բարձրացումը՝ ապահովելով համակարգի արդյունավետ գործունեությունը և քաղաքացիների համապատասխան կրթություն ստանալու մատչելիությունը:
- Յուրաքանչյուր երեխայի համար, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, զարգացման առանձնամիանություններին համապատասխան, անհրաժեշտ պայմանների և հարմարեցված միջավայրի ապահովման միջոցով կրթական գործընթացին առավելագույն մասնակցության և հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված արդյունքի ապահովում:
- Ապահովել համայնքի ներգրավվածությունը՝ կրթական որակի բարելավման նպատակով, համագործակցության և փոխվստահության ակնկալիքով:
- Պատրաստել անհատ, ով համարժեք զնահատում է իրավիճակը, սեփական հնարավորությունները և պատրաստ է, լուծումներ գոտնել:
- Զեւսպել ինքնուրույնություն մեղիագրագետ, համարձակ երազող, սեփական տեսակետը բարձրածայնող, բննարկելու, խոսելու և համագործակցելու պատրաստ անհատ:

- Ստեղծել սերունդ, որը իր մեջ կրում է մասնակցային մշակույթը և արժեորում յուրաքանչյուր անհատի գերը:
- Դաստիարակել հայ, ով բազմազգ մոլորակում գիտակցի իր ազգային յուրահատկությունը, մշակույթի բացառիկությունը և գիտակցի իր՝ պահպանողի և փոխանցողի դերը: Զետեղուել անհատականությունն, ով կգիտակցի հայրենիքի և պետականության արժեքը:

2. ԴՊՐՈՑԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

Հաստատության անվանումը - ՀՀ Շիրակի մարզի «Արթիկի N4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ Դպրոցի կանոնադրությանունը հաստատվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի Արթիկի տարածքային բաժնի կողմից Վեհական N 15.210.00444

Հաստատության հասցեն - ՀՀ Շիրակի մարզ, քաղաք Արթիկ, Հակոբյան 8

Հաստատության ինտերնետային կայքի հասցեն - Artik4@schools.am

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2010թ-ի հուլիսի 16 N1053 Ա/Ք հրամաններով տրված լիցենզիաների համաձայն դպրոցը իրականացնում է հետևյալ կրթական ծրագրերը:

1.Տարրական ընդհանուր - սահմանային թիվ 200, լիցենզիա Ա N0908, առկա սովորող՝ 100:

2.Հիմնական ընդհանուր - սահմանային թիվ 400, լիցենզիա Ա N0903, առկա սովորող՝ 101:

Դպրոցն ունի 600 աշակերտ-տեղ հզորություն: Ուսումնական պարագմունքներն անցկացվում են միահերթ, 5-օրյա աշխատանքային շաբաթով: ՀՀ Շիրակի մարզի «Արթիկի N4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի դպրոցական շենքը հիմնադրվել է 1961 թվականին: Դպրոցական շենքը տիպային է, բաղկացած էրեք մասնաշենքերից, օգտագործվում է ամրոցությամբ: Դպրոցն ունի մարզականիք, հանդիսությունների դահլիճ, բացօթյա մարզադաշտ, նկույլ: Հաստատությունն ապահոված է լոկալ ջեռուցման համակարգով, շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ: Դպրոցի շենքը 2020 թվականին վերանորոգվել է. «Հայ կրթական հիմնարկության» կողմից: Դպրոցում առկա են բավարար բանակությամբ դատասենյակներ, համակարգչային կարինետ, ԱՐՄԱՏ լաբորատորիա, գրադարան, ճաշարան, 12 սանհանգույց:

2022-2023 ուս.տարվա հունվարի 1-ի դրությամբ դպրոցում՝

- սովորողների ընդհանուր թիվը՝ կազմում է 201
- դասարանների թիվը՝ 10
- սովորողների թիվը տարրական օդակում՝ 100
- սովորողների թիվը միջին օդակում՝ 101
- կրթուրյան առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցողներ՝ 4
- վարչական աշխատողների թիվ՝ 3
- ուսուցիչների ընդհանուր թիվը՝ 21
- մանկավարժական աշխատողների թիվը՝ 3
- դպրոցում գործող առարկայական մեթոդական միավորումների թիվը՝ 4
- Ուսումնաօժանդակ և սպասարկող անձնակազմի թիվը՝ 9

Դպրոցում 2010 թվականից մեկնարկել է ՄԱԿ-ի ՊՀԾ կողմից կազմակերպած «Կայուն դպրոցական սնունդ» ծրագիրը, որը հնարավորություն է տալիս դպրոցի տարրական դասարանների աշակերտներին ապահովել առողջ, տար սնունդով, հաղթահարել աղքատությունը, բարձրացնել դպրոցականների հաճախելիությունը։ 2018 թվականի սեպտեմբերից «Դպրոցական սնունդ» ծրագիրը իրականացվում է պետքութիւնանական մասմասությամբ։

3. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐԿԱՆ ՍԻՆԵՄԱՆ

4. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ, ՈՒԺԵՂ և ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԻ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ, ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

Իրավիճակի վերլուծությունը իրականացվել է ըստ հետեալ ոլորտների

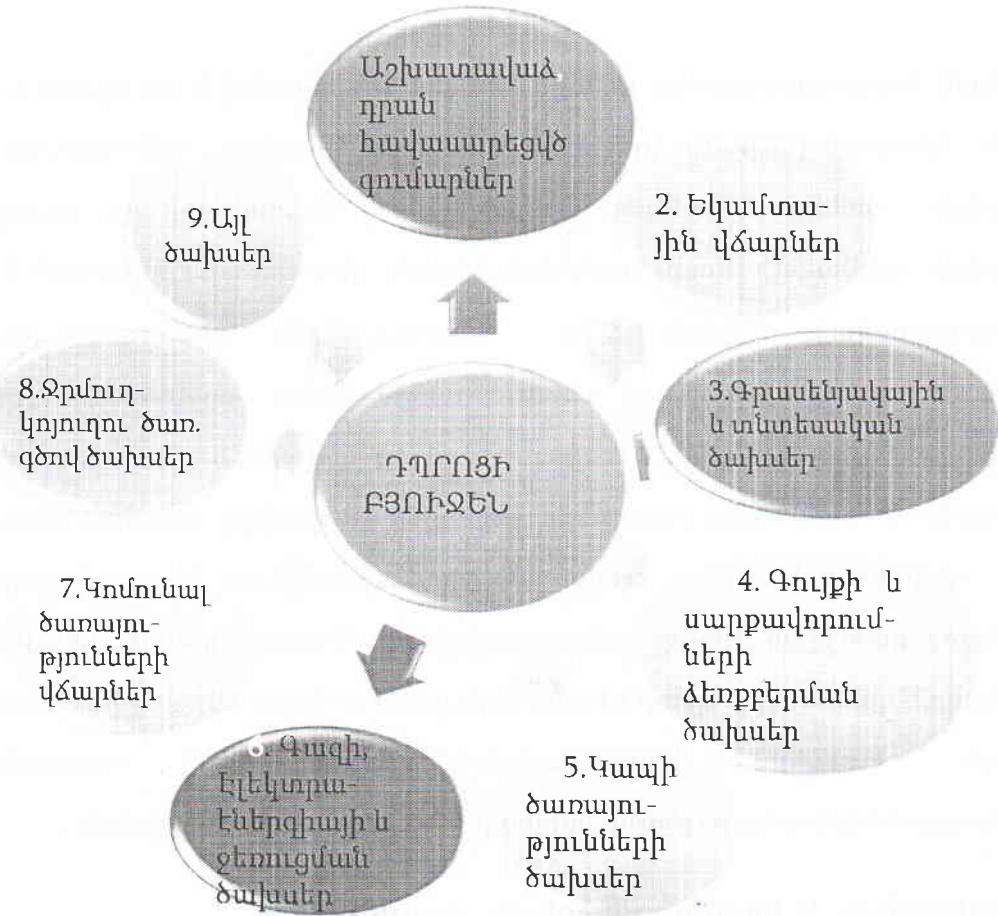
- Դպրոցի շենքային պայմաններ
- Նյութատեխնիկական բազա
- Դպրոցի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը
- Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը, դրանց վարումը
- Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները
- Աշակերտական համակազմը
- Մանկավարժական համակազմը
- Համագործակցությունը համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ
- Ուսումնական միջավայրը
- Կրթության որակը
- Տեխնոլոգիաները և նորարարությունները

4.1 Դպրոցի շեսքայիս պայմաններ, սյութատեսքսրկական բազա

Դպրոցը տիպային կառույց է, ունի մարզադահլիճ, հանդիսությունների դահլիճ, նկույզ: Դպրոցի շենքային պայմանները թե ամուանք, թե ձմռանք նպաստավոր են կրթական գործընթաց իրականացնելու համար: Հաստատությունն ապահոված է յոկալ ջեռուցման համակարգով, շուրջօրյա ջրամատակարարմամբ: Դպրոցի շենքը վերանորոգված է, պատուհանները և դուները փոխված, հատակը սալիկապատված և լամինատապատ: Դպրոցում գործում է խոհանոց և ճաշարան: Ուսումնական պրոցեսը կազմակերպվում է մեկ հերթով: Շենքի որոշ հատվածներ, որոնք չեն վերանորոգվել 2020 թվականին, ունեն կոսմետիկ վերանորոգման կարիք: Դպրոցի տանիքը վերանորոգված է: Չնայած դպրոցում իրականացվում է ներառական կրթություն, սակայն չկան համապատասխան հարմարեցումներ, հարմարեցված սանհանգույցներ կառուցված սովորողների համար: Դպրոցի նյութատեխնիկական բազան չի համապատասխանում ժամանակի պահանջներին: Չկան նոր սարքավորումներով և նյութերով հագեցած յարուատորիաներ, առարկայական կարինեաներ: Համակարգչային սենյակն առկա է, բայց ապահովված չէ, ժամանակակից տեխնիկական միջոցներով՝ համակարգիչներ, էլեկտրոնային գրատախտակ, տպիչ սարքեր, պրոյեկտոր և այլն: Դպրոցում առկա է ԱՐՄԱՏ յարուատորիա, 8 համակարգիչ, բազմաֆունկցիոնալ 4 սարք, 1 սկաներ, 1 պրոյեկտոր: Դպրոցն ունի նորակառույց մարզադահլիճ, որը համապատասխանում է միջազգային ստանդարտներին:

4.2 Դպրոցի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը

Դպրոցավարության մյուս կարևոր ուղղությունը նրա բյուջետային հնարավորություններն են: Դպրոցը հիմնական և հաճախ միակ ֆինանսավորումը ստանում է պետական բյուջեից: Չափազանց կարևոր է ճիշտ պլանավորումը և խնայողությունները, որոնց արդյունքում հնարավոր է որոշակի տնտեսումներ, որոնք կուղղվեն այլ առաջնային հարցերի լուծմանը: Դպրոցի բյուջեի ծախսերն ունեն հետևյալ ուղղությունները:

Ոյորտի խնդիրները կարգավորելու նպատակով անհրաժեշտ է, քայլեր ձևանարկել դպրոցի բյուջետային հատկացումները ավելացնելու և այլ միջոցներ հայթայթելու ուղղությամբ, դպրոցի բյուջեռում ֆինանսական մուտքերը և դրանց փոփոխությունները կանխատեսելու, նախահաշիվ կազմելու, ֆինանսական միջոցները նախահաշվին համապատասխան ծախսելու, հաշվետվություններ կազմելու համար: Դպրոցի բյուջեն համալրվում է, վճարովի խմբակներից ստացված և տարածքի վարձակալությունից առաջացած միջոցներից: Անհրաժեշտ է միջոցներ ձևանարկել նաև տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թվով դպրոցում ավելացնելու ուղղությամբ:

4.3 Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը և դրանց վարումը

Ուսումնական հաստատությունը պետք է ունենա նորմատիվ և իրավական համակարգի գարզացման հնարավորություն, իբ գործունեության համար անհրաժեշտ իրավական փաստաթղթերի ցանկը և ցանկում նշված բոլոր փաստաթղթերը: Ցանկում նշված փաստաթղթերի օրինակելի տարրերակների հիման վրա պետք է կազմիած և սահմանված կարգով հաստատված լինեն իբ կառուցվածքին հատուկ փաստաթղթերը: Ուսումնական հաստատությունում պետք է առկա լինեն պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթղթերը, և որոնք պետք է վարվեն կարգերի պահանջներին համապատասխան: Այժմ փաստաթղթերի թղթային ձևաչափից աստիճանաբար անցում է կատարվում Ելեկտրոնայինի: Այս աշխատանքին մասնակցելու հնարավորություն պետք է ունենան հաստատության բոլոր աշխատակիցները: Դպրոցի կանոնադրությունը, ներքին կարգապահական կանոնները պետք է հասանելի լինեն աշխատակիցներին, խորհրդակցական մարմիններին, կոլեգիալ կառավարման մարմիններին: Իրավունքների ու պարտականությունների իմացությունը օրինակելի աշխատանքի երաշխիքն է:

4.4 Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները

«Հայաստանի Հանրապետության պետական հանդակարթական ուսումնական հաստատություն» ՊՈԱԿ-ի օրինակելի կանոնադրության համաձայն հանդակարթական դպրոցում կարող են ձևավորվել խորհրդակցական կամ խորհրդատվական այլ մարմիններ: Շատ կարեւոր է, որ խորհրդներն ունենան իրական ինքնավարություն, ազատ լինենց գործողություններում՝ պահպանելով իրենց իրավունքներն ու պարտականությունները: Այն դեպքում, եթե խորհրդակցական մարմինները գործում են ձևական, չեն կատարում կամ մասամբ են կատարում իրենց պարտականությունները, դպրոցում ուսումնադաստիպարակչական, կառավարման և դեկանարման գործընթացներն էականորեն տուժում են: Դպրոցի տնօրենը պետք է կարողանա գնահատել և ժամանակին միջոցներ ձեռնարկել խորհրդակցական մարմինների աշխատանքի արդյունավետությունը բարձրացնելու, ձևական գործընթացները բացառելու ուղղությամբ:

ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՏՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ

ԿՈԼԵԳԻԱԼ
ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

ԳՈՐԾԱԴԻՐ
ՏՆօՐԵՆ

ԴՊԸՑ

ԽՈՂՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ
ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

ՄԱՆԿԱԿԱՐԺԱԿԱՆ
ԽՈՂՅՈՒՐԴ

ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ
ՄԱՍՆԱԿՆՄԲԵՐ

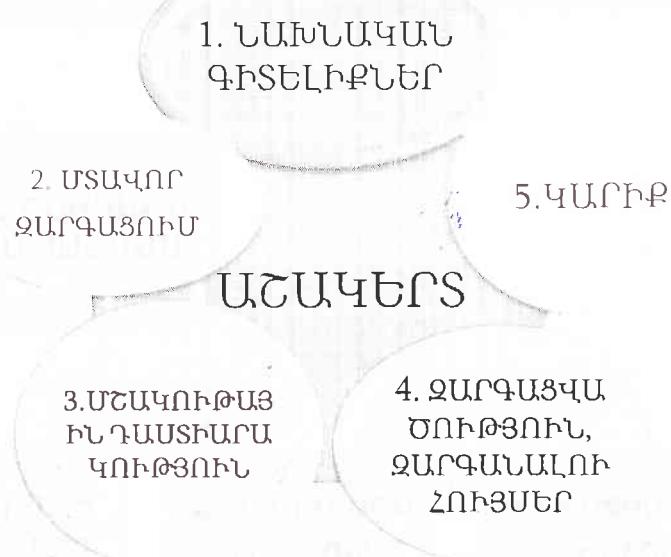
ՅՈԳԱԲԱՐՁՈՒՄԵՐԻ
ԽՈՂՅՈՒՐԴ

ԱԾԱԿԵՐՏԱԿԱՆ
ԽՈՂՅՈՒՐԴ

ԾՆՈՂԱԿԱՆ
ԽՈՂՅՈՒՐԴ

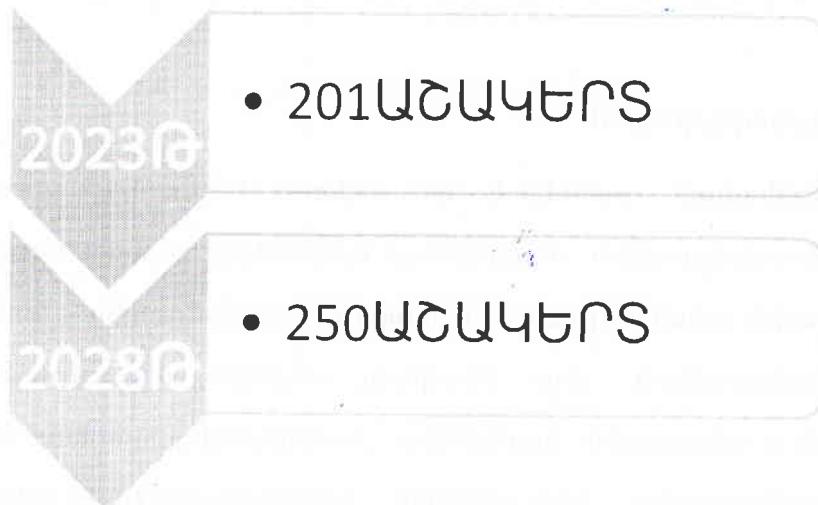
4.5 Աշակերտական համակազմը

«Արթիկի N4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ում ուսումնառում էն 201 աշակերտ, ուսուցիչների թիվը 21: Ուսուցիչ աշակերտ թվային հարաբերակցությունը կազմում է 10:1: Դպրոցի տնօրենը պարտավոր է տվյալ տարածքում բնակվող երեխաներին՝ այդ թվում կրթության առանձինահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, ծնողի կողմից դիմում ներկայացնելու դեպքում բնդունել դպրոց՝ ապահովելով օրենսդրությամբ սահմանված նորմերին համապատասխան պայմաններ: Դպրոց բնդունելության ժամանակ սովորողի գիտելիքների ստուգում չի թույլատրվում: Աշակերտների բնդունելությունը կատարելուց հետո կոմպեկտավորում են դասարաններ, որտեղ սովորողները տարբերվում են բաժ կրթական կարիքների, բնդունակությունների, կրթության նկատմամբ ունեցած վերաբերմունքի և կրթական պահանջների: Աշակերտները մտավոր, սոցիալական և հոգական անհատականություններ են: Որպեսզի հասկանանք, թե ովքեր են մեր աշակերտները, պետք է հաշվի առնենք:

Դպրոցի նպատակներից են՝ զարգացնել դպրոցի ուսուցիչների կարողությունները սովորողների նախնական գիտելիքները որոշելու, սովորողների տարիքային հոգեբանությունը ձանաչելու, նրանց հետ արդյունավետ աշխատելու համար, դպրոցում ներդնել հոգեբանական ծառայություն՝ սովորողներին և ուսուցիչներին անհրաժեշտ խորհրդատվություն տրամադրելու, նրանց օգնելու և դասարանում առաջացող խնդիրների լուծմանն աջակցելու համար։ Կարևորում էմ նաև մասնագիտական կողմնորոշմանն ուղղված շարունակական աշխատանքներ՝

- նախասիրությունների բացահայտմանն ուղղված թեստեր
- մասնագիտությունների և մարդու բնույթի համապատասխանությունը ախտորոշող թեստեր
- մասնագիտությունների վերաբերյալ ֆիլմերի դիտում
- ձանաշողական այցեր, հանդիպումներ
- աշխատաշուկայի ներկայացում, վերլուծություն

Նախնական գիտելիքներ

Աշակերտները զայխս ևն կրթություն ստանալու՝ ունենալով նախնական գիտելիքներ. ունակություններ, պատկերացումներ և կարծիքներ. որոնք զգայիրեն ձևավորվել են միջավայրի ազդեցությամբ: Մա ազդում է նրանց՝ դժվարությունները հաղթահարելու և նոր գիտելիքներ ձեռք բերելու կարողությունների վրա: Նոր գիտելիքները կատուցվում են առկա գիտելիքների հիման վրա: Դպրոցը պետք է օգնի, որ աշակերտները կարողանան զարգացնել իրենց գիտելիքները և կարողանան դրանք արդյունավետ կիրառել:

Մտավոր զարգացում

Յորաքանչյուր երեխա ունի ունակություններ և տաղանդներ: Երեխաները, բնականարար, հետաքրքրասեր են և լի սովորելու ցանկությամբ: Եվ որպեսզի նրանք կարողանան ցույց տալ իրենց տաղանդները, նրանց պետք է խնելացի առաջնորդություն մնձերի կողմից, ուսուցիչ: Մտավոր զարգացում տեղի է ունենում բազմակողմանի փոխազդակցության արդյունքում՝ այլ մարդկանց հետ հաղորդակցության մեջ, գործունեության մեջ և, մասնավորապես, կրթական գործունեության մեջ: Նորի պասիվ բնկայումը և ձույումը չի կարող հիմնավոր գիտելիքների հիմք դառնալ: Հետևաբար, ուսուցչի խնդիրն է սովորողների մտավոր կարողությունների զարգացումը, նրանց ներգրավվածությունը ակտիվ աշխատանքի մեջ:

Մշակութային դաստիարակություն

Մշակույթը այն հիմնական գործոնն է, որն օգնում է մարդկանց հաղորդակցվել և կարգավորում է հաղորդակցության տարարնույթ ուսուցների՝ սկսած առօրյա զրոյցներից մինչև համաշխարհային տնտեսության զարգացում: Մշակույթային դաստիարակության նպատակներն են՝ սովորողների մոտ ձևավորել ազգային մշակութային մտաելակերպ, զնահատել սեփական մշակութային արժեքները, հաղորդակից դատնայ համաշխարհային մշակութային ժառանգությանը, նոր սերնդին նախապատրաստել համբուղանություն: Առանց մշակույթի մարդկությունը գոյություն չի ունենա: Մշակույթի նաև խոսում է կյանքի որակի մասին: Այն մարդկանց միջև ստեղծում է վստահություն և համերաշխության զգացում:

Տարբեր մշակույթով դաստիարակված սովորողներ շփմում և հաղորդակցվում են նոյն հարկի տակ: Պետք է կարողանալ նկատել այն երեսույթները, որոնք կխռչընդոտեն սովորելու, սովորեցնելու և համագործակցելու գործընթացներին, դիմակայել մարտահրավերներին և սպառնալիքներին:

Զարգացվածություն, զարգանալու հույսեր

Աշակերտներն ունեն իրենց առանձնահատկություններ, որոնցով պայմանավորված ուսուցման գործընթացը տարբեր չտիրով կարող է արդյունավետ լինել: Որպես տարբեր մշակույթի կրողներ, աշակերտները տարբերվում են նաև սովորույթներով և սպառնալիքներով, քանզի տարբեր կերպ են բնկայում, պատկերացնում, մեկնաբանում երեսույթներն ու իրավիճակները:

Աշակերտի կարիքը

Հայաստանի Հանրապետությունը համբնդիանուր ներառական կրթությունը հոչակում է, որպես յուրաքանչյուր երեխայի կրթության իրավունքի ապահովման երաշխիք: Կրթություն բոլորի համար, որտեղ կարող են սովորել և՝ սովորական, և՝ օժոված, և՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաները: Համբնդիանուր ներառական կրթության քաղաքականությունը և յուրաքանչյուր երեխայի կրթության մատչելիության, հավասար մասնակցության հնարավորության և որակի ապահովմանը: Կրթության առանձնահատուկ պայմաններ սահմանելու նպատակով երեխան կարող է ներկայացվել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի զնահատման՝ ծնողի (օրինական ներկայացուցի) դիմումի հիման վրա կամ երեխայի կրթության վայր հանդիսացող ուսումնական հաստատության մանկավարժական խորհրդի դիմումի հիման վրա, եթե դիմումին կցված է ծնողի ստորագրած համաձայնագիրը: Երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի մանկավարժական զնահատումը կազմակերպվում է ծնողի (կամ նրա այլ օրինական ներկայացուցի) մասնակցությամբ: Երեխայի կրթության առանձնահատուկ պայմանի կարիքի զնահատումը իրավանացվում է, երեխայի կենսագործունեության բնական միջավայրում (բնուանիք, ուսումնական հաստատություն և երեխայի շփման այլ միջավայրում):

4.6 Մանկավարժական համակազմը

Ուսուցիչները և աշակերտները մեկ միասնական համակարգ են, և նրանց գործունեությունը փոխսկապակցված է: Մենք պետք ենք կարողանանք գնահատել մեր մանկավարժական պոտենցիալը, ինչի համար պետք է ունենանք գնահատման չափանիշներ: Մենք կարող ենք ուսուցչին գնահատել՝ բայց նրա կրթության և փորձառության, բայց նրա՝ ուսուցման գործընթացում ունեցած հաջողությունների, բայց դպրոցի գարզացման գործընթացում նրա ունեցած ներդրման: Կրթության որակի բարելավումը նախ և առաջ ենթադրում է որակյալ ուսուցիչների առկայություն: Կրթության որակի բարձացման և բարեփոխումների հաջողության ապահովման առանցքային դերը պատկանում է ուսուցիչների: Դպրոցի մանկավարժական համակազմի որակական բարելավումը համարում ենք դպրոցի ռազմավարություններից մեկը:

ա. Ուսումնասիրել, բնդիանարացնել մանկավարժական առաջախոր փորձը և ներդնել պրակտիկաշիատանքում:

բ. Որպես կազմակերպություն, սկսնակ ուսուցիչներին նախապատրաստել ատեսավորման:

գ. Կազմակերպել մասնագիտական և մանկավարժամեթոդական խորհրդակցություններ, խորհրդատվություններ:

դ. Ուսուցիչներին հաղորդակից դարձնել մանկավարժության նորագույն նվաճումներին, կազմակերպել սեմինարներ, մանկավարժական մեթոդական ընթերցումներ

ե. Նպաստել ուսուցիչների որակավորման բարձացմանը:

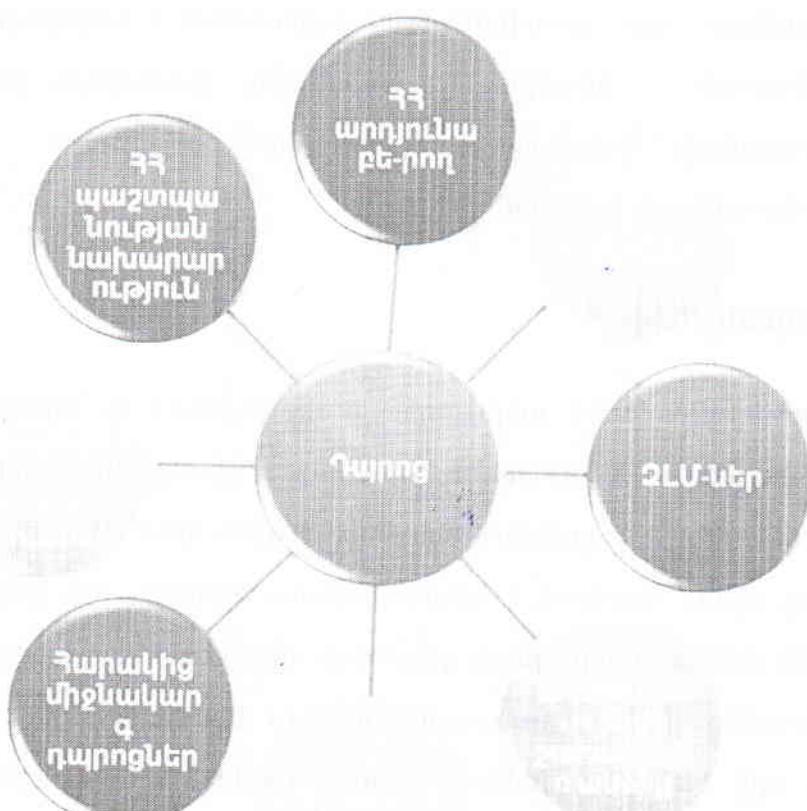
զ. Ընդլայնել տեղեկատվական և հետահաղորդակցման տեխնոլոգիաների ներդրման գործընթացը, ձեռք բերել նոր համակարգիչներ, լեկտրոնային գրատախտակ:

Հասնել նրան, որ յուրաքանչյուր ուսուցիչ տիրապետի համակարգչային ծրագրերին:

Այդ նպատակով կազմակերպել դասընթացներ: Նախատեսում եմ աջակցել մանկավարժներին մշակել և տպագրել իրենց մեթոդական աշխատանքների արդյունքների վերաբերյալ նյութերը և ստեղծել համապատասխան պայմանների փորձարարական հետազոտական նախազգային աշխատանքներն իրականացնելու համար:

4.7 Համագործակցությունը համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների, շահառու կազմակերպությունների հետ

Համագործակցությունն ու ակտիվ մասնակցությունը համայնքի լյանքին ժողովրդավարական դպրոցի կարևորագույն չափանիշներից են: Համագործակցությունը ուղղված է նրան, թե ինչպես է դպրոցն արձագանքում հասարակությանը, որին պետք է ծառայի, աշակերտներին, որոնց համար գոյություն ունի, ինչպես նաև ծնողներին, որոնք համարվում են ուսումնական գործընթացի մասնակիցներ: Համագործակցությունը կապված է նաև այն բանի հետ, թե ինչքանով և դպրոցը ակտիվ և բարյացակամ գործընկեր այլ կազմակերպությունների հետ: Ստորև ներկայացված գծապատճերը արտահայտում է այդ համագործակցության տեսլականը:

4.8 Ուսումնական միջավայր

Ուսումնական միջավայրի ձի՞ց վերլուծությունը զարգացման ծրագրի կարևոր գործուներից է: Ուսումնական միջավայրը դասասենյակների և առարկայական կաբինների, դասագրքերի և այլ գրականության, սարքավորումների և մուշտիմոդիայի, դպրոցում ձևավորված սովորեցնելու և սովորելու ավանդույթի, դպրոցի ներսում և դպրոցից դուրս առկա հասարակական հարաբերությունների ամբողջությունն է: Այն պայմանափորմած է նշված բոլոր ուղղությունների առկայությամբ և փոխկապակցվածությամբ: Կրթության կազմակերպման համար՝ առանցքային և հատկանշական դեր ունի ուսումնական միջավայրը, որը դառնում է կազմակերպիչ, ազդու, թելադրող ոչ միայն սովորողների ուսումնական գործընթացի մեջ ներգրավելու համար, այլև բոլորի, բնդիության պահպանող ուսուցիչների: Ուսումնական միջավայրը պետք է լինի ներդաշնակ, որտեղ սովորողն ազատ է, պաշտպանված, պատրաստ է, արարելու, ստեղծագործելու, աշխատելու: Միջավայր, որը առավելագույնը նպաստում է սովորողների ակտիվության բարձրացմանը: Դպրոցի խնդիրն է ապահովել բարեկարգ, խնամված, անխտանգ ուսումնական միջավայր յուրաքանչյուր, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար:

4.9 Կրթության որակը

Որակյալ կրթությունը միտված է ապագային և ննթագրում է, ոչ միայն նախկինում առկա գիտելիքների ուսուցանում և յուրացում, այլև նոր գիտելիքների տուածում: Կրթությունը այնպիսի մի ոլորտ է, որը չի շրջանցում հասարակության որևէ անդամի, և այդ անդամներից յուրաքանչյուրը ոչ միայն փորձում է առավելագույնս ստանալ այդ գործընթացից, այլ նաև ունենալ սեփական մոտեցումները լսելի դարձնելու մեխանիզմներ՝ այդ գործընթացների վրա ազդելու տեսանկյունից: Հանրակրթության ոլորտում հիմնական գերակայությունը որակի բարձրացումն է, որի նախապայմանն է ուսումնական հաստատությունների կողմից կրթական առարկության գիտակցումը: Կրթության որակը ներառում է բազմաթիվ բաղադրիչներ:

Դրանցից առաջնահերթն ուսումնառության արդյունքներն են, որոնք պահանջված են սովորողների կողմից, և ապահովում են շրջանավարտների պատրաստվածությունը՝ ուսումը շարունակելու կրթության հաջորդ մակարդակում կամ անցնելու համապատասխան աշխատանքային գործունեության:

Կրթության որակի բարձրացման գործույթությունների շրջանակում նշվում են հետևյալ հիմնական կետերը.

- 1) կրթական չափորոշիչների և ծրագրերի բարելավում,
- 2) հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շենքային պայմանների բարելավում, ապահով և անվտանգ միջավայրի ստեղծում,
- 3) բարձր որակավորում և պատրաստվածություն ունեցող մանկավարժական անձնակազմի ապահովում, որոնք տիրապետում և կիրառում են ժամանակակից դասավանդման մեթոդներին և SSS-ներին,
- 4) կրթական պաշարների և ուսումնական գրականության որակական բարելավում:

Մեր առջև խնդիր ենք դնում բարձրացնելու աշխատանքային կարգապահությունը և ուսուցման որակը:

4.10 Նորություններ և տեխնոլոգիաներ

Ուսումնական տեխնոլոգիաների բազմազանության պայմաններում ուսուցիչ գործառույթը որոշչի դեր է կատարում: Որքան ժամանակակից տեխնոլոգիաները ներթափանցում են ուսումնադաստիարակչական գործընթացի մեջ, այնքան ուսուցիչը ստանձնում է, խորհրդատուի, ուղղորդողի և դաստիարակողի դեր: Դրա համար նրանցից պահանջվում է, հատուկ հոգեբանամանկավարժական պատրաստվածություն, քանի որ ուսուցիչ մասնագիտական գործունեության մեջ իրականացվում են ոչ միայն մասնագիտական առարկաների իմացություն, այլ նաև մանկավարժության ու հոգեբանության, տեխնիկայի ուսուցման, և դաստիարակության ժամանակակից գիտելիքներ: Հենց այդ բազայի վրա է ձևավորվում մանկավարժական նորարարություններ ընդունելու պատրաստակամությունը: Մանկավարժական գործընթացի մեջ նորարարություն նշանակում է նորույթ մտցնել ուսուցչի և աշակերտների համատեղ գործունեության

կազմակերպման, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների նպատակի, բովանդակության, ձևերի և մեթոդների մեջ: Մանկավարժական նորարարությունը բարձրացնում է ոչ միայն ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետությունը, այլև ուսուցչին զինում է մանկավարժական վարպետությամբ և նրան կրկին անգամ ստեղծագործելու հնարավորություն է տալիս: Տեղեկատվությունը կրթական համակարգի բարեփոխման ամենակարեւոր մեխանիզմն է, որն ուղղված է կրթության որակի, մատչելիության արդյունավետության բարձրացմանը: Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների օգտագործումը կրթական գործընթացում ժամանակակից դպրոցական կրթության հրատապ խնդիր է: Պետք է հասնել նրան, որ դպրոցական ցանկացած առարկայի յուրաքանչյուր ուսուցիչ կարողանաւ պատրաստել և անցկացնել դաս՝ օգտագործելով S2S: Այստեղից ել բխում են S2S-ների օգտագործման նպատակները՝

- բարձրացնել սովորելու մոտիվացիան /շարժառիթ/;
  - մեծացնել ուսումնական գործընթացի արդյունավետությունը,
  - նպաստել սովորողների ձանաշողական կարողությունների խթանմանը,
  - բարելավել դասի անցկացման մեթոդները
  - ժամանակին համակարգել ուսուցման և դաստիարակության արդյունքները,
  - սլանավորել և համակարգել սկիական աշխատավայրը,
  - օգտագործել այն որպես ինքնակրթության միջոց,
- արագ և որակյալ պատրաստվել դասին:

ՀԻՄԱՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ

- 1. Ժամանակին համբնթաց և մրցունակ կրթության ապահովում
- 2. Պակաս աշխատանք ինքնակրթության ուղղությամբ
- 3. Ոչ գրավիչ ուսումնական միջավայր, գույքի նորացման անհրաժեշտութ
- 4. Տեխնոլոգիական սարքերի կարիք աղքատ ուսումնանյութական բազա
- 5. Նոր ժամանակի սովորողի պահանջմունքների բավարարում
- 6. Տարբեր կրթական և տեղեկատվական հարթակներում ակտիվության, նորգարավավածության պակաս
- 7. Կրթության բնագավառում ներկայացվածության, համագործակցության առաջարկների ներկայացում
- 8. Ներառականության նկատմամբ թերահավատություն, փորձի և պակաս

ԴՊՐՈՑԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ

ՀԱՐՈՑԻ ԳՈՐԾՈՒԵԼՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳՈՂԻ ԲՐԱՆՎԱԿԱՆ
ԱԿՏԵՐ

ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱԶՄ

ՀԱՄԱԳՈՐԾՈՒԵԼՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԱՄԱՅՆՔ ՀԵՏ

- Դպրոցում առկա են պարտադիր գործածության ենթակա փաստաթղթերը, դրանք լրացվում են ըստ կարգի՝ ելնելով դպրոցի առանձնահատկություններից
- Խորհրդակցական մարմինները արդյունավետ համագործակցում են
- Տիրապետում են իրենց պատկանող փաստաթղթերի բովանդակությանը
- Աշակերտները հետաքրքրված են S2S- ներով
- Պատասխանատվությամբ են կատարում իրենց պարտականությունները
- Արդյունավետ համագործակցում են միմյանց և այլ դպրոցի աշակերտների հետ
- Ուսուցիչները աշխատանքում ներդնում են իրենց ջանքերն ու փորձառությունը
- Պատրաստակամ ու պատրաստական են նորարարությունները ընդունելու, նախաձեռնող են
- Ուսումնական գործընթացի նպատակները բխում են հանրակրթական պետական չափորոշչից
- Ուսուցումը համապատասխանում է աշակերտների կարիքներին
- Կազմակերպական գործողությունները կատարվում են ըստ պլանի
- Ծավալում է փոխչափական համագործակցություն համայնքի հետ
- Հնարավորության դեպքում կարող է ծառայություններ մատուցել համայնքին,
- Ակտիվ է մշակույթային կյանքը

ԴՊՐՈՑԻ ԹՈՒՅՅԱԿՈՂՄ

ՇԵՆՔԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԵՐ,
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

- Դպրոցն ունի կոսմետիկ վերանորոգման
խիստ կարիք
- Զկան հարմարեցումներ ԿԱՊԿՈՒ
աշակերտների համար
- Դպրոցն ունի նոր գույքի կարիք

ՆՅՈՒԹԱ-ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ
ԲԱԶԱ

- Լարորատորիաները չունեն ժամանակակից
կահավորում

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ
ՄԻՋԱՎԱՅՐ

- առարկայական կաբիններների կահավորումը թերի է,
հարմարեցումներ չկան

ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱ
ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

- Նորարարական նյութատեխնիական միջոցների
կարիք կա

5. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ,

ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Դպրոցի զարգացման ուղղությունները հնգամյա ռազմավարությունն է, որը հիմք է դպրոցի
առկա իրավիճակից բխող նպատակների և խնդիրների սահմանման համար, ուստի այն
ներառում է մի քանի ուղղություն, որոնցից ևն հանրակրթության օրենսդրությամբ
հանրակրթական պետական ծրագրերով դպրոցի համար սահմանված նպատակների և
խնդիրների իրականացումը, հանրակրթական այլրնտրանսպային (միջազգային,
փորձարարական, հեղինակային) ծրագրերով դպրոցի կողմից իրականացվող առանձին

բովանդակային, կրթական տեխնոլոգիաների, ուսուցման կազմակերպման ոչ ավանդական ձևերի ուղղությամբ իրականացվող նորարարական ծրագրափորձ ուղղությունները: Դպրոցի գարզացման ուղղությունների առավելագույն մասը պատկանում է, հանրակրթական պետական չափորոշիչով ու ծրագրերով սահմանված նպատակների ու խնդիրների իրականացմանը: Հաջորդ կարենոր ուղղությունը նորարարական ծրագրեր իրականացնեն և, որտեղ թե՝ ուսուցիչները, թե՝ աշակերտները ձեռք են բերում նոր գիտելիքներ, կարողություններ, հմտություններ, դիրքորոշում և արժեքներ: Ինչպես նաև մանկավարժական համակազմի որակական բարելավում՝

1. բարձրացնել մեթոդմիավորումների աշխատանքի որակը,
2. խրախուսել ժամանակի հետ համբնթաց քայլող, ինքնակրթությամբ զրադարձ ուսուցիչներին,
3. ուսուցիչներին մասնակից դարձնել S2S գործիքների և բարեկարգության գործընթացներին,
4. բարձրացնել մանկավարժական համակազմի գիտական, մանկավարժական և մեթոդական պատրաստվածությունը,
5. օգնել մանկավարժներին ստեղծել և տպագրել հոդվածներ, երաժշտակել նոր նյութեր, ստեղծել մեթոդական գրականություն, մասնակցել կամավոր առեստավորմանը
6. Հայորդակից դարձնել արդի աշխարհի կրթական բարեփոխումներին:

Որպես ՀՀ Շիրակի մարզի «Արթիկի N 4 հիմնական դպրոց»ՊՈԱԿ-ի տնօրենի հավակնորդ, սույն գարզացման ծրագրով նախատեսված հնգամյակում 2023-2028թթ. ակնկալում եմ՝

1. վերանորոգված և նյութատեխնիկական բազայով հազեցած դպրոցի ապահովում,
2. որակյալ և մրցունակ կրթության ապահովում, դպրոցի և ուսուցիչ հեղինակության բարձրացում,
3. սովորողների կողմից մասնագիտական կողմնորոշման և նախամասնագիտական կրթության բարձր մակարդակի ապահովում,
4. աշակերտ-ուսուցիչ, աշակերտ-ծնող, ուսուցիչ-ծնող, աշակերտ-համայնք, ուսուցիչ-համայնք հարաբերությունների վերահսկում և ամրապնդում,
5. S2S միջոցների լիարժեք կիրառում դպրոցում և դասապրոցեսում,
6. ներառականության հաղթահարված խնդիրներ,
7. արտադրանական խմբակների ձևափորում և սովորողների առավելագույն բնոյգրելում,

- 8.սովորողների մոտ ձեռնարկատիրական գործունեության զարգացում,
- 9.ժողովրդավարական սկզբունքներին համապատասխան խորհրդակցական մարմինների գործունեություն:

6. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ և ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Նպատակ

Կրթության որակի բարձրացում

Դաստիարակության բարձր արդյունքների
արձանագրում
Ներառականության կատարելագործում

Ժամանակակից կրթական պահանջներին
բավարարող ուսումնական միջավայրի ապահովում

Ուսումնանյութական բազայի թարմացում

Տեղեկատվական հաղորդակցական
տեխնոլոգիաների զարգացում

Որակյալ կրթության շարունակական ապահովում

Նորարարությունների իրականացում և
խրախուսում

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Կրթության որակի բարելավում

1. Ժամանակին արձագանքել կրթության բնագավառի փոփոխություններին և նորություններին
2. Կարևորել մասնագիտական շարունակական կատարելագործումը
3. Աշակերտակենտրոն դասր համարել ժամանակի պահանջ
4. Կիրառել գնահատման տարրեր ձևեր
5. Մոտիվացնել աշակերտներին և ուսուցիչներին մասնակցել տարրեր մրցույթների
6. Հնարավորինս կիրառել SSS-ներ
7. Խրախուսել ուսուցիչներին, աշակերտներին, ծնողներին
8. Ճիշտ աշխատանք կազմակերպել ԿԱՊԿՈՒ և օժոված աշակերտների հետ
9. Անվճար խմբակների գործունեության ծավալում

Դաստիարակության բարձր արդյունքների արձանագրում

Ներառականության կատարելագործում

1. Աշակերտների մեջ ձևավորել շարունակական կրթության հնարավորությունն ապահովող անձնային որակներ:
2. Ծնողներին ակտիվորեն ընդորվել դպրոցի դաստիարակչական գործնթացներում:
3. Հետևել, որ դաստիարակչական աշխատանքները հիմնվեն հստակ նախագծված դասղեկական պլանների վրա:
4. Վերլուծել դպրոցի դաստիարակչական միջավայրը և բացահայտելով առկա խնդիրները և բացթողումները՝ ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ,
5. Քայլեր ձեռնարկել աշակերտների, ինչպես նաև աշակերտների և ուսուցիչների միջև բարեկարգ համագործակցության, հաղորդակցության համար դրական միջավայր ստեղծելու ուղղությամբ:

6. Դասղեկական ժամերի և արտադասարանական միջոցաւումների միջոցով իրականացնել բարոյական և հայրենասիրական դաստիարակություն
7. Սովորողներին հանդուրժողականության ոգով դաստիարակելու համար հնարավորություն ընձեռել ազատ՝ քննադատարար և ստեղծագործարար մտածելու և իրենց առջև ծառացած խնդիրների լուծման գործընթացին ակտիվ մասնակցելու ժամանակ դրսենորել հանդուրժողականություն թե՝ հաղթանակի, թե՝ պարտության դեպքում:
8. Զեավորել հոգատար վերաբերմունք համայնքի, շրջակա միջավայրի նկատմամբ
9. Դիտարկել բոլոր աշակերտներին, բացահայտել կարիքները, տալ գնահատված կարիքներին համապատասխան հարմարեցումները
10. Կազմակերպել ԱՌԵՊ-ներով և կանխարգելիչ պլաններով բավարար աշխատանք
11. Ստեղծել բարձրակարգ ներառական միջավայր
12. Համագործակցել աջակցող ծառայությունների հետ

Ժամանակակից կրթական պահանջներին բավարարող ուսումնական միջավայրի ապահովում

1. Դպրոցի անվտանգության ապահովում՝ բատ հարմարեցված միջավայրի, աղետների ռիսկերի կառավարմանն ու մեղմացմանն ուղղված կրթության:
2. Դպրոցի և դպրոցամերձ տարածքի մաքրության, խնամքի ապահովում:
3. Դպրոցում ուսումնական գույքի, ժամանակակից սարքավորումների արդիականացում:

Շենքային պայմանների բարելավում և բազայի թարմացում

ուսումնանյութական

1. Դպրոցի վերագինուման նպատակով պետական լիազորված մարմիններին առաջարկությունների ներկայացում
2. Ըստեկործական և դոնոր կազմակերպություններից աջակցության նպատակով ծրագրերի ներկայացում
3. Դրամաշնորհային մրցույթների մասնակցություն

**Տեղեկատվական հաղորդակցական տեխնոլոգիաների
կիրառության ընդլայնում**

Նորարարությունների իրականացում և խրախուսում

1. Կարողանալ ձեռք բերել համակարգիչներ, տեխնիկական սարքավորումներ
2. Մեծացնել դրանց կիրառության ծավալները
3. Ուսուցիչներին և աշակերտներին ծանոթացնել տարբեր նորարարական ծրագրերի, օգտագործել նրանց մտավոր ներուժը, մոտիվացնել:

7.ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԿԱՏԱՐՈՂՆԵՐԸ, ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

	ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	ԿԱՏԱՐՈՂՆԵՐ	ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ
1	Կառավարման խորհրդի անդամների հետ քննարկել լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ հայթայթելու խնդիրը:	Խորհրդի նորեն	Ուստարևա սկիզբ
2	Դպրոցի խնայված միջոցներն ու ֆինանսական լրացուցիչ միջոցները՝ առկայության դեպքում, խորհրդի որոշմամբ ուղղել նյութատեխնիկական բազայի հարստացմանը:	Խորհրդի նորեն	Ուստարվա սկիզբ
3	Սերտ կապեր ստեղծել դպրոցի խորհրդակցական մարմինների միջև և նրանց բնդգրկել ուսումնադաստիարակչական գործընթացում:	Խորհրդակցական մարմիններ	Մշտապես մարմիններ
4	Առարկայական մեթոդմիավորումներում քննարկել դասավանական ինտերակտիվ մեթոդների կիրառման կարողությունների հարցը, բացահայտել կարիքները:	Տնօրեն, փոխտնօրեն, առարկայական մասնակիւմներ	Պարբերա- բար
5	Կազմակերպել դասադասումներ, օրինակելի դասեր, արդյունքները քննարկել մեթոդմիավորումների նիստերում	Տնօրեն, փոխտնօրեն, մ/մնախազահներ ուսուցիչներ	Մշտապես

6	Համակարգչային բավարար զրագիտություն չունեցող ուսուցիչների համար կազմակերպել վերապատրաստման դասրնթացներ	Օպերատոր, կամավորութուցիչ բարներ	Պարբեա
7	Սովորողների մասնագիտական կողմնորոշման ուղղությամբ շարունակել աշխատանքները՝ դասրնթացներ, հնարավորությունների բացահայտում, խորհրդատվություններ,	Դասղեկներ, իրավիրված մասնագետներ	Պարբեա
8	Միջոցառումների, մրցույթների կազմակերպում, մասնակցություն համայնքային կյանքին, հասարակական աշխատանքներին:	Ուսումնական գործութացի մասնակիցներ	Մշտապես
9	Մեծ ուշադրություն դարձնել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտների կրթության, դաստիարակության ու շրջապատում ինտեգրման գործին:	Ուսումնական գործութացի մասնակիցներ	Մշտապես
9	Դպրոցի խորհրդակցական բոլոր մարմիններին ընդգրկել դպրոցի ուսումնադաստիարակչական գործութացում, ակտիվացնել նրանց գործունեությունը	Դասղեկներ, իրավիրված մասնագետներ	Մշտապես

Իրականացվող գործողությունների շարքը, կատարողները, ժամկետները կարող են փոփոխվել: Դրանք առավել մանրամասնորեն և ամբողջական ծավալով ու բովանդակությամբ կարտացոլվեն տարեկան աշխատանքային պլանում:

8. ԾՐԱԳՐԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագիրը ենթադրում է որոշակի ֆինանսական ծախսեր: Դպրոցի ֆինանսավորումը հիմնականում բավականացնում է, աշխատավարձի, հարկերի, կոմունալ, գրենական, տնտեսական ծախսերի վճարմանը: Պետական բյուջեից ստացված և կամուտք բավարար չէ դպրոցում առկա խնդիրները լուծելու համար: Անհրաժեշտ է հայթայթել լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ: Այդ առումով պետք է, ակտիվացնել շահազրդի կողմերի ուշադրությունը դպրոցի վրա: Այս առումով կարևորում եմ այդ միջոցները հայթայթել և օրենսդրությամբ չարգելված և կանոնադրությանը չհակասող գործունեությունից: Ուստի անհրաժեշտ է ճիշտ կողմնորոշվել և կատարել իրատեսական պլանավորում, պետք է հստակ պատկերացնել իրականացման մեխանիզմները և հնարավորությունները: Պետք է, կարողանալ նաև տնտեսել և այդ միջոցներն ուղղել որոշակի խնդրի լուծմանը: Կառավարման խորհրդի, ծնողական խորհրդի հնարավորություններն օգտագործել լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ հայթայթելու ուղղությամբ: Դիմել բարեկործական կազմակերպություններին և հիմնադրամներին աջակցության առաջարկով:

8.1 ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՊԼԱՆԱՎՈՐՄԱՆ և ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

ՈՒԽԿԵՐԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագրի պլանավորման և խրականացման ռիսկերը՝

1. Դպրոցի աշխատակազմի մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի խոչընդոտներ:
2. Դպրոցի ֆինանսական սահմանափակ հնարավորություններ:
3. Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի ոչ բավարար հազեցվածություն:
4. Ծնողական համայնքի կողմից դպրոցի գործունեության մասնակցության պասխալություն:
5. Ծնողների և աշակերտների մոտ ուսման նկատմամբ ունեցած անտարբերություն:
6. Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտների կրթության ուղաստիարակության անհարմարավետ պայմանները:

8.2 ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ

ՆՎԱԶՄԱՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

1. Մանկավարժներին բնդգրկել վերապատրաստման դասընթացներին մասնագիտական և մանկավարժական պատրաստվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով:
2. Լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների ձևորբերում (գտնել հովանավորներ, բարերարներ):
3. Ֆինանսական միջոցների ճիշտ պլանավորում, լրացուցիչ միջոցների հայթայթում:
4. Կազմակերպել հանդիպումներ, սեմինարներ ծնողների համար, որտեղ կրնարկվեն դպրոցի գործունեության վիճակը, հեռանկարային ծրագրեր:
5. Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների արդյունավետ կազմակերպման հարցեր:
6. Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող աշակերտների կրթության ու լրացնակարակության հարմարավետ պայմանների ստեղծումը:

8. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ,

ՎԵՐԱՀԱՅՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

Դպրոցի գործունեության արդյունավետությունը՝ բարձրացնելու համար կարևորում և դպրոցի ներքին և արտաքին գնահատումը, որի մեխանիզմը նախատեսված է ՀՀ «Հանրակրթության մասին» օրենքով։ Ներքին և արտաքին գնահատումն անհրաժեշտ է, ուղղորդել սովորողին մատուցվող կրթական և դաստիարակչական ծառայությունների որակի բարձրացմանը։

1. Դպրոցի գարզացման ծրագիրը գնահատվում է, տարեկան մեկ անգամ՝ ներքին գնահատման արդյունքների հիման վրա։

2. Դպրոցի գարզացման ծրագրի վերահսկողությունը իրականացվում է դպրոցի տնօրենի և կառավաման խորհրդի կողմից:

Դպրոցի գարզացման ծրագրի վերահսկողությունը իրականացնում է դպրոցի խորհրդի՝ հանրակրթության ոլորտը կանոնակարգող օրենսդրության համաձայն։ Մրագրի իրականացման վերահսկողության ամենաարդյունավետ միջոցը 5-ամյա ծրագրի հիման վրա կազմված դպրոցի գործունեության տարեկան աշխատանքային պլանների կատարողականներն են։

Դպրոցում կատարվող աշխատանքների կառավարման որակը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է ստեղծել գնահատման արժեքային համակարգ, որի անմիջական աջակցողները պետք է լինեն դպրոցում կրթական գործունեացի մասնակիցները՝ սովորողը, սովորողի ծնողը, ուսուցիչը և մանկավարժական այլ աշխատողները, վարչական աշխատողները, կոլեգիալ կառավարման խորհրդադիրը, խորհրդակցական մարմինները։ Այս դպրոցի կառավարումը կդարձնի ավելի թափանցիկ և արդյունավետ։ Դրա համար անհրաժեշտ է գարզացնել նրանց գործունեությունը և բարձրացնել նրանց դերը։

ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ

2023-2028 թվականների դպրոցի գարզացման ձեռագրում տևող գոտած բոլոր դրույյեններն իրատևական են, իրագործելի, վերջնարդյունքները՝ չափելի։